

Βυζάντιο και επανάσταση του 1821

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Οι αγωνιστές του 21 φέρουν ζωντανή μέσα τους την εικόνα του Βυζαντίου. Πρόσωπα όπως ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, σύμβολα όπως ο δικέφαλος αετός, η αυτοκρατορική πορφύρα, το σύνθημα <<εν τούτω νίκα>>, ενώνουν, εμπνέουν και καθοδηγούν τους επαναστατημένους Έλληνες. Τα ίδια τα ονόματα <<Ρωμιός >> και <<Ρωμιοσύνη>>, εξακολουθούν να είναι κυρίαρχα και έχουν άμεση αναφορά στη βυζαντινή αυτοκρατορία. Όταν μιλούν για το σκλαβωμένο γένος, ο νους τους τρέχει στο Βυζάντιο και στην Πόλη. Οι Έλληνες, βλέπουν ως φυσική κοιτίδα του γένους τους την Κων/πολη. Η ίδια η Μεγάλη Ιδέα που διατρέχει ολόκληρη την ελληνική κοινωνία μέχρι τη μικρασιατική καταστροφή, στοχεύει στην ανασύσταση -ει δυνατόν- του Βυζαντίου. Ωστόσο, οι Έλληνες θα είναι οι μονοί από τους ομόδοξους Βαλκάνιους που δε θα καταφέρουν να απελευθερώσουν τη φυσική κοιτίδα τους, την Πόλη.

Ο Θ. Κολοκοτρώνης διηγείται τον παρακάτω διάλογο με το στρατηγό Χάμιλτον: <<Μίαν φοράν, όταν επήραμεν το Ναύπλιον, ήλθε ο Άμιλτων να με ιδή. Μου είπε ότι: “Πρέπει οι Έλληνες να ζητήσουν συμβιβασμόν και η Αγγλία να μεσιτεύση”. Εγώ του αποκρίθηκα ότι: “Αυτό δεν γίνεται ποτέ, ελευθερία ή θάνατος. Εμείς, καπετάν Άμιλτων, ποτέ συμβιβασμόν δεν εκάμαμεν με τον Τούρκο. Άλλους έκοψε, άλλους εσκλάβωσε με το σπαθί και άλλοι, καθώς εμείς, εζούσαμεν ελεύθεροι από γενεά εις γενεά. Ο βασιλεύς μας εσκοτώθη, καμμία συνθήκη δεν έκαμε. Η φρουρά

του είχε παντοτινόν πόλεμον με τους Τούρκους και δύο φρούρια ήταν πάντοτε ανυπότακτα”. Με είπε: “Ποία είναι η βασιλική φρουρά του, ποία είναι τα φρούρια;”. “Η φρουρά του βασιλέως μας είναι οι λεγόμενοι κλέφτες, τα φρούρια η Μάνη και το Σούλι και τα βουνά”. Έτσι δεν με ομίλησε πλέον>>.

Οι μαρτυρίες των περιηγητών που επισκέφτηκαν τότε την Ελλάδα είναι χαρακτηριστικές. Ο Τζων Καμ Κομπχάουζ (John Cam Cobhouse), το 1813, παρατηρεί: <<Μπορεί να φαίνεται τετριμμένο το να υπενθυμίζει κανείς στους Έλληνες τον Λεωνίδα, αλλά η αλήθεια είναι πως η πλειοψηφία του λαού έχει, τόσο γι’ αυτόν όσο και για τους άλλους ήρωες της αρχαιότητας, μια πολύ συγκεκριμένη ιδέα, και ελάχιστοι ανάμεσά τους πηγαίνουν πιο πίσω στο ένδοξο παρελθόν τους από την εποχή των Ελλήνων Αυτοκρατόρων. Όλες τους οι ελπίδες στρέφονται στην ανασύσταση του βυζαντινού τους βασιλείου...>>

Δεκατρία χρόνια αργότερα, το 1824, ο Αμερικανός Μπρεκ (Breck), σε μια επιστολή του, προσπαθεί να εξηγήσει γιατί δεν είναι φιλέλληνας: << Οι σύγχρονοι Έλληνες δεν γνωρίζουν τίποτε για τον Θουκυδίδη, τον Αριστοτέλη, τον Σόλωνα και τις άλλες διασημότητες των αρχαίων καιρών· οι παραδόσεις τους δεν πηγαίνουν πέρα από τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία...>>

Οι Έλληνες πρόγονοί μας που μας απελευθέρωσαν το 1821 θεωρούσαν τους Βυζαντινούς ως προγόνους τους, δηλαδή Έλληνες κι αυτούς, και λέγανε “οι ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΙ ΗΜΩΝ αυτοκράτορες της Κωνσταντινουπόλεως”. Στα συντάγματα των επαναστατημένων Ελλήνων του 1821, υπάρχουν πολλές αναφορές στο Βυζάντιο:

-Νομική Διάταξις της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος, ή Οργανισμός του Αρείου Πάγου, Γερουσίας της Ανατ. Ελλάδος, 4/11/1821: “Οι κοινωνικοί νόμοι **των αιμνήστων χριστιανών αυτοκρατόρων της Ελλάδος** μόνοι ισχύουσι κατά το παρόν εις την Ανατολικήν Χέρσον Ελλάδαν”

-Προσωρινό πολίτευμα της Ελλάδος 1/1/1822, όπου μεταξύ άλλων λέει: “Άχρι της κοινοποιήσεως των ειρημένων κωδίκων, αι πολιτικά και εγκληματικά διαδικασίαι βάσιν έχουνι τους Νόμους **των αιμνήστων Χριστιανών ημών αυτοκρατόρων**”.-Νόμος της Επιδαύρου, Β’ Εθνική Συνέλευση, εν Άστρει 1823: “Διορίζεται επιτροπή για να εκθέση τα κυριώτερα των εγκληματικών εκ του προχείρου, ερανιζομένη από τους νόμους των **ημετέρων αιμνήστων Βυζαντινών Αυτοκρατόρων**”.-Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος, Τροιζήνα, 1827 : “Έως ότου δημοσιευθώσι Κώδικες οι **Βυζαντινοί Νόμοι** (..) και οι παρά της Ελληνικής Πολιτείας δημοσιευόμενοι νόμοι έχουν ισχύν.

Το λαϊκό συναίσθημα συνέδεε την ελευθερία με τη θρησκεία και το Σταυρό. Στις επαναστατικές σημαίες του 21 δεσπόζουν ο περήφανος δικέφαλος αετός με την κορώνα σε συνδυασμό με την πορφύρα, σύνδεσμος του ελληνισμού με το Βυζάντιο.

Στο γνωστό ζωγραφικό πίνακα ο αγωνιστής Νικολάκης Μητρόπουλος κρατάει τρίχρωμη σημαία με το σταυρό και την επιγραφή από το όραμα του Μ. Κων/νου <<εν τούτω νικά>>. Η σημαία που ύψωσε ο Αλέξανδρος Υψηλάντης στο Ιάσιο στις 22 Φεβρουαρίου 1821 έχει στο κέντρο της το σταυρό και την ίδια επιγραφή <<εν τούτω νικά>>. Στην επαναστατική του προκήρυξη ο αγνός αυτός πατριώτης καλεί τους Έλληνες να αγωνιστούν: << Μάχου υπέρ Πίστεως και Πατρίδος>> που παραπέμπει στα λόγια του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου προς τους υπερασπιστές της Πόλης, όπως τα διασώζει ο ιστορικός της Άλωσης Γεώργιος Σφρατζης :<<Ξέρετε καλά, αδέρφια, ότι για τέσσερις λόγους οφείλουμε όλοι να προτιμήσουμε το θάνατο παρά τη ζωή: πρώτον, για την πίστη και την ευσέβειά μας, δεύτερον, για την πατρίδα, τρίτον, για το βασιλέα και το Χριστό και τέταρτον, για τους συγγενείς και φίλους>>.

Πηγή :vizantinonistorika.blogspot.gr